Anul 36 BUCUREŞTI, la 28 August 1938 Nr. 34

LIBERTATEA

—Foaie pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie, în anul 1902—

„LIBERTATEA" ESTE PROPRIETATEA FAMILIEI MOŞTENITOARE ALUI ION I. MOŢA

Redactor răspunzător: GAVRIL POP

PREŢUL FOII ESTE: 120 Lei pe un an, 60 Lei pe ½ an, 30 Lei pe 3 luni.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA „LIBERTATEA" Moţa BUCUREŞTI I. — Calea Victoriei 63. Aici se vor trimite orice scrisori pentru redacţie precum şi cererile sau banii pentru abonamente.

Apare în fiecare Duminecă

Preţul unui număr 2 Lei

BIRUINŢA DELA EBRU

Intocmai cum Madridul, Teruelul, Majadahonda, s'au întipărit adânc în mintea lumii, căci sunt locuri unde s'au dat cele mai sângeroase lupte din războiul spaniol, tot aşa râul Ebru, înscrie un nou nume în istoria biruinţelor armatelor naţionaliste ale generalului Franco.

Frontul dela Ebru a fost poate cea din urmă nădejde a republicanilor. Numai astfel se poate tălmăci dece au adunat aci o armată atât de numeroasă. S'au înşirat dealungul râului Ebru: Divizia 25 comandată de un elveţian, Brigada 11 comandată de un francez, Brigada 18 comandată de un rus şi un ungur, Brigada 15 comandată de un alt rus, şi încă alte 4 divizii şi 3 brigăzi, în cap cu cei mai de seamă ofiţeri ruşi şi francezi.

Până când nu se ştiau încă sorţii luptei, ceteam în ziarele de stânga, în acele ziare cari ţin cu comuniştii, că frontul dela Ebru va însemna o zdrobitoare înfrângere în contra naţionaliştilor. Simţeau o bucurie nestăpânită — aceste ziare — când vesteau »biruinţa« republicanilor, a acelor republicani cari trag cu puşca în obrazul lui Cristos. Noi am simţit o strângere de inimă când am cetit vestirea acelor gazete. Ele au avut darul să înşele credinţa multor cetitori, chiar şi a acelora cari erau neclintiţi în credinţa, că generalul Franco trebue să învingă.

Bucuria prietenilor comuniştilor a fost scurtă. Armatele republicanilor au fost zdrobite, au fost scufundate în râul Ebru, iar acele cari au putut scăpa, au căzut în mânile naţionaliştilor. In toată istoria războiului din Spania, această biruinţă naţionalistă esre cea mai răsunătoare. S'a adeverit şi de data aceasta, că armatele generalului Franco, cari luptă cu crucea în frunte, în numele lui Cristos, nu pot fi biruite!

Pentru armatele şi mai ales pentru conducătorii streini ai armatelor republicane, este o cruntă şi bine meritată învăţătură. Războiul dintre fraţii spanioli trebue să întristeze orice inimă. Dar când vedem că în Spania, armatele republicane sunt alcătuite numai din streini şi ele sunt conduse tot de streini, pe noi ne bucură biruinţa generalului Franco.

Biruinţa dela Ebru este o nouă verigă care se adaogă la lanţul biruinţelor armatei naţionaliste, dar mai este şi o usturătoare palmă pentru toţi aceia cari, înainte de a aştepta sfârşitul unei lupte, vestesc minciuni ce smintesc credinţa oamenilor.

Gavril Pop

Rezidenţii regali au fost înscăunaţi

— în cele 10 ţinuturi nouă ale Ţării —

Rânduială nouă a fost pusă în trebur‍ile administrative ale ţării. Potrivit legii nouă administrative, ţara a fost împărţită în 10 ţinuturi, iar în fruntea fiecărui ţinut a fost pus un *Rezident regal*, care are rangul de ministru. Această rânduială uşurează în mare măsură administrarea Ţării, căci Rezidentul regal fiind în capitala ţinutului, poate împlini toate cererile cetăţenilor, înlocuind pe ministrul de resort, fără ca petiţionarul să mai aibă lipsă să se ducă în Bucureşti cu cererea.

M. S. REGELE CAROL II.

Marea însemnătate a legii administrative vom putea-o preţui de abia după ce vom vedea-o pusă în aplicare. Dintru început trebue să întărim, că ea va avea chemarea să schimbe în bine administrarea ţării, care până aci, — trebue s'o recunoaştem, - a mers napoi ca racul.

M. S. Regele stând de vorbă cu cei 10 rezidenţi regali.

Poporul român leagă mari nădejdi şi are credinţa neclintită, că ea a fost făcută spre a primeni gospodăria ţării, rămasă în părăsire de pe urma grelelor frământări politice.

ÎNSCĂUNAREA REZIDENŢILOR REGALI

La Alba Iulia

I. P. S. Sa Patriarhul Miron Cristea, preşedintele consiliului de miniştri, însoţit de dl Armand Călinescu, ministrul trebur‍ilor din lăuntru şi general Dr. Marinescu ministrul sănătăţii, au fost de faţă la înscăunarea rezidenţilor regali din cele 10 ţinuturi ale ţării, care a început în săptămâna trecută, Joi, la Alba-Iulia. Rezidentul regal al Albei Iulii este dl general Dănilă Papp, un vrednic soldat erou din războiu şi un mare luptător naţionalist după război. Viaţa sa plină de fapte alese l-a învrednicit să iee conducerea ţinutului, care poartă numele cetăţii în care s'a pecetluit pe vecie unirea tuturor românilor.

Intr'un cadru de aleasă sărbătoare, în faţa unei mulţimi mari, în frunte cu reprezentanţii bisericei, ai armatei şi ai şcolilor, rezidentul regal al ţinutului Albei Iulii a fost înscăunat.

La Cluj

Dela Alba Iulia, înalţii miniştri au plecat la Cluj, unde, Vineri, a fost înscăunarea dlui general Hanzu, rezidentul regal al ţinutului Someş. Ca şi generalul D. Papp, generalul Hanzu este un erou al războiului nostru de întregire. Faptele sale de arme, cât şi acelea din viaţa dinafară de armată, l-au învrednicit să fie încredinţat de M. S. Regele cu înalta slujbă de rezident regal.

La solemnitatea înscăunării dela Cluj a fost de faţă biserica în frunte cu I. P. S. Sa Episcopul Colan, I. P. S. Sa Episcopul Iuliu Hossu, episcopii celorlalte culte religioase, apoi armata, şcolile şi toate însoţirile culturale şi munciloreşti din capitala din Ardeal, care poartă numele de ţinutul Someş.

La Timişoara

Ca şi la Alba Iulia şi la Cluj, rezidentul regal al ţinutului Timiş, dl Al. Marta fost primpreşedinte al Curţii de Apel din Timişoara, a fost înscăunat în săptămâna trecută cu aceeaşi aleasă cinstire, de faţă fiind I. P. S. Sa Patriarhul Miron, dnii miniştri A. Călinescu, gen. Dr. Marinescu şi autorităţile civile şi militare din Timişoara.

In Spania a izbucnit al doilea războiu civil

Ştiri sosite din Spania arată, că guvernul republican alui Negrin şi-a dat abzicerea, din pricina populaţiei civile care s'a ridicat în contra regimului comunist.

In lagărul roşu alui Companys a izbucnit o nouă revoluţie, de astă dată împotriva conducătorilor comunişti. Populaţia din Barcelona a ieşit în stradă şi a manifestat sgomotos. Armata şi poliţia au încercat să potolească pe manifestanţi, dar s'au produs grele încăierări, unde au căzut mulţi morţi şi răniţi din amândouă taberele.

Revolta obştească este pe cale de a izbucni în toată Spania rămasă încă subt stăpânirea republicanilor. Incet, încet, influenţa răufăcătoare a comunismului în Spania va lua sfârşit. Vom vedea atunci în care ţară îşi va mai vârî Stalin nasul. Fiindcă nu ne vine să credem că bolşevicii se vor lăsa aşa de uşor bătuţi.

Grija de sănătatea satelor

— Marea chemare a rezidenţilor regali —

Măsuri pentru toamnă şi iarnă

Deşi până la echinoţin, adică până la data când începe toamna, mai este o lună, totuş în viaţa publică, se ridică de pe acum o seamă de probleme noui, legate de schimbarea anotimpurilor. Toamna şi iarna sunt totdeauna aducătoare de noui griji, de noui semne de întrebare şi de pregătiri. Grija de sănătatea satelor noastre trebuie să se întărească la sosirea fiecărei toamne. Noua lege administrativă şi numirea rezidenţilor regali, au venit la vreme. Fiecare dintre aceşti rezidenţi cunoaşte cu deamănuntul ţinuturile, pe care le va conduce. Fiecare dintre ei va cunoaşte odată cu venirea toamnei, satele mai oropsite, satele pe unde bolile şi lipsurile se preumblă mai des. Rezidenţii regali vor putea, prin urmare, să arate chipul în care sănătatea ar putea fi ridicată în casele sătenilor, în mohorâtele zile de toamnă ploioasă şi în recile zile de iarnă.

In legătură cu grija Statului pentru sănătatea sătelor, dl ministru dr. Marinescu a luat o sănătoasă măsură. S'a hotărât anume, ca toţi ceice au terminat şcoala de medici din ţară, să facă un stagiu de o lună în mijlocul satului.

In câteva articole am încrestat şi noi şi am arătat cu statistică, numărul mare de copii cari mor fără să capete ajutor medical, căci pe sate un medic stă la 20 şi chiar la 30 de mii de suflete. Dintre toate ţările lumii, în ţara noastră mor cei mai mulţi copii. Măsura de a trimite la sate pe toţi medicii tineri, cari ies din şcoală, este neînchipuit de lăudabilă.

In chipul acesta se nădăjduieşte, că se va putea stăvili răspândirea bolilor, cari mai ales toamna şi iarna, bântue cu furie pe satele noastre.

CUVINTE PENTRU SUFLET

Şoaptele Ingerilor

de *Vasile Militaru*

I

Fericirea'i ca o ciută, şi — dela un pustnic ştiu:
Dacă vrei s'o prinzi în braţe cât pe lume tu eşti viu,
Să n'o cauţi printre oameni, ci s'o cauţi în pustiu!..,

II

Foame, — nu pot niciodată să uit anii tineri, când
Tu, spre-a'mi pune milă 'n suflet, mă ţineai ades (flămând...
Azi, de-a ceia, când flămândul ese trist în drumul meu,
Fără milă nu pot trece, căci... am fost flămând şi eu!..

III

In ateu de-ţi pui nădejdea, faci păcatul cel mai greu:
Cum poţi tu să crezi în omul ce nu crede'n Dumnezeu?!

IV

Sănătosul vrea'mplinite mii dorinţi, spre-al său folos,
Dar bolnavul numai una: să se facă sănătos!
Sănătoşi cu doruri multe, numărăm o 'ntreagă turmă,-
Inţelept însă, de sigur, nu e decât cel din urmă!..

V

Fiecare fapt în sine este rodul unui gând:
Gândul rău, o faptă bună n'ar putea rodi nicicând,
Şi, de-asemenea, un înger îmi tot cere să vă spun
Că nici fapta rea nu poate fi rod gândului cel bun..
Eu, de-aceia, la culcare, fac şi-această rugăciune:
„Dărueşte-mi, Doamne sfinte, totdeauna gânduri (bune!.."

VI

Dacă, fără nici o muncă, vrei în viaţă doar plăceri,
Dela semenii tăi oameni tu nimic n'ai drept să ceri,—
Iar plăcerile la tine, fără muncă de se strâng,
Eu,- gustând plăcerea muncii,- nu te pismui, ci te (plâng!..

VII

Adevărul cine spune, îşi atrage-atâţi duşmani,
Incât doarme totdeauna pe saltea de bolovani;
Din potrivă, linguşirea, - cu minciuna mână 'n mână,-
Pe toţi robii ei îi culcă numai pe saltea de lână,
Dar, când cei cu adevărul dorm ca 'n puf nişte Sultani,
Sub minciună, lâna moale se preface 'n bolovani!..

HAZ

Două urechi şi numai o gură

Un înţelept fu întrebat odată:

— «De ce s'a dat omului două urechi şi numai o gură?»

El răspunse:

— «Ca să audă mai mult decât să vorbească».

* * *

Judecătorul şi ucigaşul

— Prin urmare — zice judecătorul — l-ai omorât pe acel nefericit ca să-l jefueşti?

— Da, domnule judecător, răspunde criminalul.

— Şi nu puteai să-l jefueşti fără să-l omori.?

— Hm... El s'a apucat să urle iar eu am fost nevoit să-l omor; alminteri aş fi făcut aşa cum mă sfătuiţi dumniavoastră...

* * *

Ajutor grabnic

Intr'un sătuleţ de munte, pe o casă, este aşezată o scândură pe care scrie următoarele: «Loc de ajutor grabnic, în caz de primejdie. Deschis Miercurea şi Dumineca».

* * *

Copilul crutător

Tatăl către copil: — Banii nu trebue aruncaţi, căci se câştigă cu foarte mare greutate. Este bine ca ei să fie puşi într'un loc unde să se înmulţească, de pildă într'o fabrică, într'o intreprindere şi aşa mai încolo. Tu ce ai făcut cu leul pe care ţi-l'am dat azi dimineaţă?

Copilul: — L-am învestit într'o fabrică de zahăr, la jidanul cu prăvălia...

* * *

Intre jidovi

— Cum merg afacerile, — domnule Iţic?

— Bine, mulţumesc de întrebare. Mai am lipsă de un faliment şi sunt milionar.

CE NU ŞTIE TOATĂ LUMEA

Despre elefant

Cu toţii am auzit vorbindu se despre elefant. Mulţi au văzut elefanţi prin circuri sau pe la comedii, dar puţini sunt aceia cari ştiu cum vieţuieşte elefantul.

Femeiuşca elefantului poartă 18—22 de luni. Elefantul când se naşte are 90—100 de kgr. greutate. Dacă elefantul este bărbătuş se naşte la 22 de luni; dacă este femeiuşcă se naşte la 18 luni. Elefantul femeiuşcă este bun de prăsilă de abia după 18—20 de ani.

Ugerul elefantului femeiuşcă este la piciorul dinainte. Puiul de elefant suge cu gura, cu toate că elefantul, toată viaţa sa se slujeşte numai de trompă, care este un soi de ţeavă lungă de câţiva metri, pe care răsuflă şi cu care suge apă ca să o arunce apoi în gură.

Elefanţii trăiesc până la o sută şi chiar peste o sută de ani. In clipa de faţă în Anglia trăeşte un elefant de 152 de ani, pe spatele căruia a călătorit Regina Victoria, străbunica regelui Angliei.

*

O regină care se îmbrăca mult

A fost Regina Ecaterina a Rusiei, care a murit în anul 1762. Ea avea plăcerea să se îmbrace des. In clipa când a murit, regina avea nu mai puţin de 8700 de rochii.

*

Sminteală americană

In vremea din urmă, mai multe femei şi-au tăiat degetele cele mici dela picioare, ca să poată purta ghete cât mai înguste.

Adevărată sminteală americană!

*

Urmaşul lui Confucius este Kung Teh Ciong

Prinţul Kung Teh Ciong este coborâtor direct din marele Confucius. El este cel mai vechiu „boer" din lume. Are 18 ani şi s'a căsătorit acum doi ani. Are un copil, care face parte din 78 a seminţie dela Confucius. Chinezii au voit să l facă împărat, căci este coborâtor din neamul sfântului „Confucius".

*

„Batalionul morţii" s'a răzvrătit

Batalionul chinez, cunoscut sub numele de „batalonul morţii", care în vara trecută a fost prins de japonezi şi închis într'o tabără de concentrare, s'a răsculat. Un regiment de ruşi a fost trimis să-i potolească pe chinezi. Ziarele nu scriu câţi au murit în urma acestei „potoliri" ruseşti.

*

Fântâna cu vin.

In fiecare an, în prima Duminecă a celei dintâi chenzine din luna Iulie, fântâna principală a satului Waugen din Franţa, este plină cu vin. Toţi muncitorii din împrejurimile satului, cât şi trecătorii străini, beau vin din această fântână, fără să plătească.

De acest fapt se leagă următoarea poveste: In anul 1740 s'a pornit un proces lung de 18 ani, între un locuitor din comuna de mai sus şi câţiva oameni de afaceri, cari au pârât pe sătean pentru o moştenire. De fapt moştenirea privea satul întreg căci era un privilegiu de a cumpăra produse de vin. După 18 ani procesul a fost câştigat de sătean. De bucurie în acea zi, în fiecare an, fântâna satului este umplută cu 700 deca vin şi toţi trecătorii beau şi se bucură.

Ţara bătrânilor.

Ţara cu cei mai mulţi bătrâni este Turcia. In clipa de faţă, în Turcia se află 6240 de bătrâni trecuţi de o sută de ani. Dintre aceştia 4 mii de femei.

Cel mai bătrân om din Turcia este un fost soldat, care numără 138 de ani. El povesteşte cu mare plăcere întâmplări din războiul Crimeei.

*

Conducătorul spiritual al Chinei

De mii de ani, spiritul lui Confucius stăpâneşte viaţa poporului Chinez. Confucius a fost un mare înţelept, care a deschis ochii poporului chinez şi i a arătat calea care să-l scape din robie.

Mai mult ca oricând, azi, poporul chinez are mare încredere în ajutorul lui Confucius, căruia se închină şi se roagă să scape China de japonezi.

In localitatea Kiifu, la »templul desăvârşitului» se află o statue uriaşă alui Confucius făcută din lemn, care stă îndreptată cu faţa spre miazăzi. Aceasta înseamnă la chinezi »să fii împărat şi stăpânitor». Milioane de chinezi se duc în procesiune la Kiifu, ca să stee cu faţa spre miazăzi şi să scape, astfel, de robia japonezilor.

*

Râs de nevoe

Judecătorii unui oraş din statul Texas în America a avut de judecat un proces interesant. Stăpânul unei fabrici a povestit o glumă muncitorilor. Un muncitor nu a râs. Acesta s'a înfuriat peste măsură şi şi a amendat muncitorul cu retragerea plăţii pe mai multe zile. Muncitorul simţindu-se nevinovat, l-a dat pe patron în judecată.

In faţa judecăţii, atât stăpânul fabricei cât şi advocatul acestuia, au susţinut sus şi tare, că lucrătorul a greşit faţă de patron, înjosindu l pe acesta prin faptul, că nu a râs când a fost atât de larg la inimă, de le-a povestit lucrătorilor glume.

Judecata nu a fost însă de părerea patronului. Ea a dat dreptate muncitorului şi l-a silit pe patron să dee înapoi banii luaţi pe nedrept.

FOITA

Un om vestit, dar care nu se poate odihni pe faţa pământului

— Viaţa amară a marelui sburător american CHARLES LINDBERGH —

Sunt 10 ani împliniţi, de când a trecut în sbor peste marele Ocean Atlantic, din America în Europa, vestitul sburător american Charles Lindbergh. Atât de mare bucurie a produs îndrăzneaţa faptă a acestui om, încât americanii l-au făcut dintr'odată colonel. In 36 de ceasuri — cât a ţinut drumul prin văzduh din America în Europa — Lindberg a ajuns vestit şi bogat. Din toate părţile — nu numai ale Americei, — dar ale lumii întregi, i-au sosit daruri, bogăţii şi aur mult.

Este însă dat, dela Dumnezeu poate, că acolo unde este prea multă strălucire, prea mare bogăţie şi belşug, să lipsească sănătatea, ori alt neajuns să tulbure bucuria în mijlocul avuţiei. Tot astfel s'a întâmplat şi cu colonelul Lindbergh. O seamă de bandiţi americani, răpitori de copii, au râvnit la aurul vestitului sburător şi ca să-l poate câştigat i-au răpit pe singurul copil care era bucuria vieţii, şi a lui şi a soţiei sale.. L au răpit şi au cerut ca preţ de răscumpărare o sumă uriaşă de bani. Desigur, că îndată ce s'a vestit despre răpirea copilului, toată poliţia şi armata au fost în picioare, dar înzădar. Ca să se răzbune pe părintele, care a făcut greşala să dee de ştire poliţiei, bandiţii i-au omorât copilul.

Un bandit pe scaunul electric

Poliţia nu s'a lăsat bătută. După indelungate cercetări, au descoperit pe unul dintre răpitori, un oarecare Hauptmann, pe care l au învinuit, cu dovezi zdrobitoare, de uciderea copilaşului. Răpitorii şi bandiţii în America au o putere neînchipuit de mare. Ei au legături cu cele mai de seamă persoane din conducerea americei. Aceşti bandiţi au pus la cale toate puterile lor, ca să-l poată scăpa pe Hauptmann dela moarte. Au fost aduşi martori peste martori, cari au dovedit că învinuitul nu are amestec în omorârea micuţului Lindbergh. Dar totul a fost înzădar. Tribunalul American nu s'a înspăimântat de ameninţările bandiţilor şi astfel Hauptmann a fost ucis pe scaunul electric.

Pe urmele răzbunării

Bandiţii răpitori de copii, tovarăşi de ai osânditului, au jurat răzbunare. După un an dela năpraznica moarte a copilaşului, soţii Lindbergh au avut un alt copil. Bandiţii americani i au scris colonelului, că şi pe acesta îl vor răpi şi îl vor omorî, drept răzbunare pentrucă a fost ucis tovarăşul lor Hauptmann. Unul fiestecare îşi poate închipui groaza unui părinte, care şi-a pierdut un copil în împrejurări atât de dureroase şi care este ameninţat să şi l piardă şi pe al doilea. Sărmanul Lindbergh, şi-a lăsat toată averea, toată strălucirea în America şi a fugit în lume. Umblă mereu, ca un om fără ţară, fără casă şi fără nici un rost în lume. S'a apucat de o meserie nouă, aceea de a înlocui inima omului cu una de gumă. Poate că ştie, că nu va ajunge la nici un rezultat, dar în chipul acesta el îşi omoară timpul. Din când în când gazetele vestesc, scurt de tot, că colonelul Lindberg se află, ba în Anglia, ba în Franţa sau în altă ţară a pământului. Hoinăreşte în lumea aceasta plină de fărădelegi, urmărit la fiecare pas de umbra grozavă a celor mai temuţi bandiţi din lume.

Acum se află în Rusia. Vrea să-l poarte pe Stalin cu aeroplanul prin părţile îngheţate ale pământului. Poate că în Rusia va fi în mai mare siguranţă. Cine poate şti. Dar se aude, că şi acolo este urmărit. Poate, că între cei patru pereţi ai sicriului, îşi va afla odihna, la care râvneşte şi pentru care şi-a părăsit averea şi strălucirea.

Monopolizarea abecedarelor

Printre multe alte măsuri de ridicare luate de către dl ministru Armand Călinescu, în favoarea şcolii româneşti, este şi aceia, a instituirii monopolului cărţilor didactice.

Până acum, copiii şi împreună cu ei părinţii, au suferit îndeajuns din cauza deselor schimbări a programelor analitice, a autorilor preferaţi de minister sau de inspectorul şcolar respectiv şi de scumpetea însăşi a cărţii.

Dl ministru Armand Călinescu a pus capăt tuturor acestor neajunsuri, prin instituirea monopolului tuturor manualelor didactice pentru cursul primar.

Ministerul a publicat un concurs, care s'a şi ţinut zilele trecute.

Comisiunea însărcinată cu examinarea şi clasificarea celor mai bune lucrări prezente a şi dat rezultatul.

Au fost premiate o serie de lucrări, cari însă mai trebue să capete unele mici corectări şi adăogiri, pentru ca apoi să fie trimise spre tipărire.

Prin acest concurs şi prin toate celelalte măsuri luate, cu privire la cărţile şcolare, vom vedea realizându-se în scurtă vreme şi în ţara noastră manualele didactice de Stat.

Importanţa acestei opere nu poate scăpa nimănui. Iar uşurarea şi ajutorarea părinţilor şi a elevilor, va fi simţită de toată lumea.

Până azi numai o treime din copiii ţării noastre nu aveau cărţi bune, dar şi acelea scumpe; de acum înainte toţi fără deosebire, vor primi cărţi bune şi ieftine.

Să descoperim pe înşelători

Din comuna Drăguşani judeţul Putna ne soseşte plângerea următoare:

— Comerciantul Al. Boţez din comuna Drăguşani nu vrea să ştie de noua orânduire, dânsul speculând şi înşelând în dragă voie, fără să poarte frică de nimenea. Pânea neagră, calitatea a II-a o vinde cu 8 lei chilogramul; cărţile postale le vinde cu 5 lei în loc de 4, cum se vinde în toate părţile ţării. Nu are permis de cârciumă şi totuşi vinde rachiul cu 50 lei litrul, cu toate că dânsul îl cumpără cu 19—20 de lei.

Ne pare nespus de rău, că în loc să încrestăm în acest loc numele unui jidan înşelător, suntem nevoiţi să-l punem pe acela al unui creştin. Cu toate acestea, îl facem cunoscut autorităţilor, căci ori de jidan făcută, ori de român, înşelăciunea tot mişelie este. Şi aceia cari îndrăsnesc să înşele pe semenii lor, nu-i bine să i cruţăm! Ei sunt tot jidani, mai răi chiar decât jidanii, căci apucătura rea a unui creştin de multe ori o întrece pe cea a jidanului.

O nouă apucătură de luptă a marilor aeroplane de bombardament

Războaiele deacuma dau prilej ţărilor să şi încerce armele ucigătoare. In războiul din Spania s'au întâlnit armele germane şi italiene cu cele franţuzeşti şi ruseşti. Maşini ucigătoare, au fost puse la încercare spre a se putea convinge dacă ele ucid aşa cum şi-au închipuit cei cari le-au croit.

Cea mai temută armă în războaiele deacuma este aeroplanul. Din înălţimea văzduhului, aeroplanul aruncă bombe ucigătoare, gaze otrăvitoare şi bombe cari aprind. Grozăvia şi moartea într'un război le seamănă aeroplanele. Impotriva lor, cea mai bună apărare este un soi de tun, care le loveşte la orice înălţime s'ar afla.

Dar şi de tun, aeroplanele s'au putut feri. Acest lucru s'a văzut în săptămâna trecută, în crâncena luptă de pe râul Ebru. Iată împrejurările: Peste râul Ebru, trupele republicane au întins un pod foarte puternic, pe care au început să-şi treacă armatele. Aeroplanele naţionaliste au primit ordin să arunce podul în aer. Dar cum, căci podul era apărat de nenumărate tunuri împotriva aeroplanelor. Un grup de 4 aeroplane, s'a ridicat în văzduh până la o înălţime de 4 chilometri apoi şi-au dat drumul în jos. Când au ajuns deasupra podului la o sută de metri înălţime, au slobozit bombe grele, cari în câteva clipe au aruncat întreg podul în aer, cu câteva sute de soldaţi cari se aflau pe el.

Această nouă apucătură de luptă a aeroplanelor naţionaliste, i a înspăimântat pe republicani.

Inapoi la Iad, drace împeliţat

Intr'o zi diavolul — săturat de atâtea chinuri şi necazuri — căci toată lumea îl huiduia, îl alunga cu sudălmi şi cu blestem, »piei drace!»... »ptiu, ucigă-l toaca!»... şi aşa mai încolo, cu viaţa împlinită în fărădelegi, s'a dus la bunul Dzeu să se plângă. I-a povestit Milostivului viaţa amară pe care o duce pe pământ şi în iad şi l-a rugat să-i dee altceva de lucru, căci este hotărât să se facă om de treabă. Să-l facă chiar şi animal, el tot mulţumit este, dar drac să nu mai rămâie, că nu o mai poate duce.

Bunul Dzeu nu a iscodit prea bine viclenia diavolului şi făcându i-se milă de dânsul, l-a prefăcut în cal. I-a dat poruncă să se bage la stăpân, să tragă în ham, să tragă la plug şi numai odată în an, la Ispas, să se culce şi să se hodinească.

Bucuros de îndurarea lui Dumnezeu, diavolul a plecat zâmbind viclean, căci deacuma va putea face alte fărădelegi şi oamenii nu l vor putea descoperi. S'a dus el diavolul, care acuma era cal — s'a dus câteva zile în şir, până ce a ajuns la o herghelie mare de cai. Aici s'a furişat printre ceilalţi cai şi a plecat cu dânşii la păscut. Caii din herghelie nu trăgeau în ham şi nici nu arau. Ei erau crescuţi şi ţinuţi bine, cu ovăs şi cu orz, ca să fugă câte puţin şi să facă plăcere domnilor cari veniau cu miile să-i vadă fugind.

Peste noapte, când toţi caii din herghelie se odihneau, diavolul se deslega dela iesle şi pornia pela toţi caii, cari mâne trebuiau să fugă. Unuia îi muşca piciorul, făcându-i rană adâncă, altula îi lovea copita de se umfla şi aşa mai încolo. In cealaltă zi, stăpânul cailor se pomenea că toţi caii îi şchiopează. Intr'o noapte, stăpânul s'a pus la pândă şi după multă pândire, a prins făptaşul, chiar în clipa în care muşca piciorul unui cal. S'a năpustit în grajd şi slobozind toată herghelia asupra diavolului-cal, a lăsat caii să l lovească cu copitele să-l muşte pe diavol de picioare şi de grumaz.

Acesta a scăpat aproape mort din bătaia hergheliei. Cu rănile pline de sânge, diavolul s'a dus la Dumnezeu şi plângând l-a rugat să-i schimbe înfăţişarea, să-l facă altfel de dobitoc, căci caii l-au bătut de moarte.

Prea puternicul Dumnezeu, care a văzut toate fărădelegile pe cari le-a săvârşit diavolul, s'a mâniat foc şi astfel i-a poruncit: »Inapoi la Iad, drace împeliţat! Inapoi în focul Gheenei, căci acolo este locul tău, nu între oameni, pe pământ şi între dobitoacele mele! Şi diavolul s'a făcut nevăzut.

*

Intocmai ca şi diavolul din poveste este şi jidovul. Fiind şi el născut din piele de drac, s'a apucat pe pământ de fărădelegi S'a apucat să-i înşele pe oameni, să-i aţâţe pe unul împotriva celuilalt, să-i încaere pe urmă să râdă bine de ei. Toate câte le-a pus în gând, i-au izbutit jidovului. Şi bietul creştin, a îndurat, a suferit, a scos peri albi în faţa jidovului. Dar cum, şi binele şi răul, au un sfârşit, tot astfel şi urciorul jidovului, s'a tot dus el la fântâna fărădelegii, până ce odată s'a spart. Creştinii, pe spatele cărora jidovul săvârşea fărădelegile, l-au descoperit şi au început să se ferească de el, ca de piaza rea. Văzând că nu mai este cu putinţă să trăiască în lume cu chip şi cu nume de jidov, s'a apucat de o nouă viclenie. Ş a schimbat numele cu nume creştin şi a început să se însoare cu creştine, ca să poată mai uşor pătrunde până în inima familiei creştine. Aceasta este de altfel şi porunca Talmudului: *„Unde nu veţi izbuti cu viclenia şi cu aurul, pătrundeţi în familia creştină prin căsătorie, ori prin ori care alt mijloc, ca astfel să puteţi zdrobi mai uşor familia goimului (creştinului)»*. In loc de Iţic Goldştein, acuma îl chiamă Ion Glodeanu; în loc de Smil Avramovic, acuma îl chiamă Simion Avramescu şi aşa mai încolo. Şi-a schimbat jidovul părul şi chipul, dar năravul ba! Subt căciula de împrumut, tot păduchi jidoveşti umblă, iar în inima sa nu curge sânge de creştin cinstit, ci de jidov necinstit!

Nu numai la noi şi-a schimbat jidovul numele, ci în toate ţările. Cel dintâi care l-a scornit însă, a fost neamţul iar acum mai nou italianul. Marele Mussolini al Italiei a dat o poruncă, *ca toţi jidovii aflători în Italia, să-şi strămute pe dată numele italiene şi să se întoarcă din nou la numele lor jidoveşti!* Inapoi la »sin ghidale» a strigat Mussolini!

Inapoi la Iad, drace împeliţat!... zicem şi noi, ca D-zeu din povestea cu diavolul, pe care milostivul l-a prefăcut în cal. Dar oare, trăi-vom şi noi vremea aceea, ca să strigăm, ca Mussolini: Inapoi la »sin ghidale»? şi jidovul să se ducă! »Altfel, strigarea în pustie, tot în zadar este. Cât de ferice trebue să fie poporul italian, că l-a învrednicit Dzeu să trăiască aceste măreţe zile, să-i strige jidovului »afară cu tine din neamul şi din numele meu, că l spurci» ! Iar jidovul să asculte de poruncă, de porunca şi de frica lui Mussolini...

Pentru bunii cetitori ai Libertății

Bunul și milostivul Dumnezeu s'a învrednicit și a dat, în anul acesta, rod îmbelșugat pământului. In toate casele, și în cea mai sărmană este îndestulare și mulțămire. Fiecare își împlinește micile datorii pe cari le are, către comună ori către semenii săi din prisosul roadei.

Așa cum săteanul nu-și uită de îngrijirea celor lumești, nu trebue să uite nici de cele sufletești. De 36 de ani împliniți, gazeta „Libertatea" împrăștie lumină și slovă de mângăere în casele bunilor ei cetitori, cari întotdeauna și-au adus aminte de ea și nu au părăsit-o, așa cum nici ea nu i-a părăsit în zilele de grea încercare.

Toată vara, am lăsat pe săteni să-și vadă de treburile lor gospodărești. Cu venirea toamnei, începe și pentru noi culegerea rodului, după o vară de muncă fără preget. Bunii cetitori își plătesc abonamentul toamna. Să nu uite foaia care le ține tovărășie în serile lungi de iarnă și care este prieten nedespărțit al plugarului în toate clipele vieții sale.

Noi nu obișnuim să pomenim datoria pe care o are unul fiește care, căci suntem neclintiți în credința, că cetitorii „Libertății" nu au lipsă să fie rugați ca să se pună în rând cu plata abonamentului.

O „Libertate" frumoasă și plăcută așa cum ese ea acuma, nu poate trăi fără ajutorul abonaților și cetitorilor săi.

Drept aceea, din rodul îmbelșugat cu care v'a învrednicit Dumnezeu, puneți la o parte — prea iubiți cetitori — și partea, cât de mică, a „Libertății". Căci va fi plăcut și lui Dumnezeu și vouă!

Noutăți — Știrile săptămânii

Aeroplane fără noroc... De abia a fost uitată nenorocirea grozavă din Bucovina, când s'a prăbușit un aeroplan, omorând 14 persoane și o altă cruntă nenorocire s'a petrecut, deunăzi în Ungaria, unde un aeroplan a căzut și a omorât alte 12 persoane. Acum mai nou, în săptămâna trecută, un al treilea aeroplan s'a aprins, chiar în clipa, când pornea în zbor din București. Spre norocul călătorilor, aeroplanul s'a putut coborî și cei aflători într'ânsul au scăpat teferi.

Lucru foarte curios este, că toate aceste 3 aeroplane nenorocoase, făceau parte din aceiași însoțire.

Foc năprasnic la o arie. Un foc puternic a izbucnit în hotarul comunei Șipote din județul Iași. Flăcările au cuprins recolta de grâu a sătenilor, care erau strânsă în câmp spre a fi treerată. Au căzut pradă focului 20 de vagoane de grâu și 40 de vagoane de pae. Pagubele întrec suma de cinci sute de mii de lei.

Ca și în alte părți, nici aici avutul nu a fost asigurat. Iată un neajuns mare de care sufere săteanul nostru: lipsa de asigurare.

Apucături ungurești... Ungurii se aprind foarte repede la mânie și de cele mai de multe ori ajung la cuțite. Vătămarea onoarei mai cu seamă, ungurii o spală destul de des, — cu sânge. Un fapt de acesta s'a petrecut în localitatea Szombathely. Doi copii de școală, în vârstă de 9 ani, s'au certat și au hotărât să se bată în »duel« cum se spune, adecă să-și spele onoarea. Unul dintre ei a luat toată chestiunea în glumă și a luat un revolver de joacă. Colegul său însă, care s'a simțit mai vătămat, a furat din buzunarul tatălui său un revolver și a ieșit pe câmp ca să se bată cu tovarășul său. Ajuns în câmp, acesta a îndreptat revolverul spre colegul său și l-a împușcat în cap, lăsându-l mort. Ingrozit de fapta sa, a început să fugă, dar încurând a căzut la pământ, lovit de gută. El se află pe moarte.

Apucăturile acestea, copiii le-au învățat dela doi unguri bătrâni, cari și ei s'au bătut cu sabiile pentru vătămarea onoarei.

Secretul bătrâneții. Renumitul medic sârb Pavel Biseny din Belgrad a făcut o călătorie în munții Balcani, unde trăesc cei mai bătrâni oameni din lume. Scopul acestei călătorii a fost ca să afle care este secretul trăirii atât de îndelungate a acestor bătrâni. Iată ce spune medicul: Am cercetat 200 de bătrâni trecuți de 90 de ani. Aceștia nu au mâncat toată viața lor decât pâine și fasole. Nu mânâncă deloc carne, dar în schimb mânâncă multă brânză și lapte covăsit. Ca legume mânâncă praz, ceapă și pătlăgele roșii. Optzeci la sută dintre acești bătrâni beau vin bun, sorb cafea neagră și fumează tutun tare. Sunt buni muncitori, au părul aspru și nu le albește. Când au trecut de o sută de ani, le slăbește vederea, dar aud până când închid ochii.

După părerea medicului, munții Balcani ar avea și ei o înrâurire foarte mare asupra lungimii vieții. Dintre toate părțile lumii, aici trăesc cei mai mulți bătrâni și în Turcia.

Jidan omorât cu pietre. In apropierea orașului Ierusalim, pe o câmpie, a fost descoperit un jidan omorât. Din cercetările cari s'au făcut reese că jidovul a fost omorât cu pietre.

In Scriptură se pomenește despre o ucidere cu pietre, pe care au săvârșit-o jidanii. Acuma, vremea s'a întors împotrivă...

O armă nouă au fabricat de curând americanii. Este vorba de o pușcă cu tragere repetată ca și mitraliera, dar care trage de cinci ori mai repede ca pușca obișnuită.

Turbare de vite la Toplița. In cireada de vite a orășelului Toplița a dat turbarea. Două vaci alui Han Emil au fost aflate cuprinse de turbare. Medicul veterinar a dat poruncă, ca ele să fie îndată omorâte și îngropate. Intreagă cireada de vite a a fost pusă subt pază. 28 de persoane cari au beut lapte dela cele două vite turbate, au fost trimise la așezământul pentru lecuirea turbării din Cluj. Se crede că cele 2 vaci au fost mușcate de un câne turbat.

POȘTA „LIBERTĂȚII"

C. DINUȚĂ. Ne pare foarte rău că nu putem publica poezia, din pricină că înmormântarea Reginei Maria a fost săvârșită de mult. Dacă o aveam atunci, o publicam cu multă plăcere.

NICHI P. JULIAN. Trimiteți culegeri de poezii poporale, auzite din gura poporului. In »Libertatea« nu publicăm decât poezii poporale ori poezii pilduitoare, scrise de scriitori mari, cum este Vasile Militaru. Culegeri de doine din Banat, publicăm cu multă plăcere.

Dacă va izbucni un război în Europa, el va fi ațâțat de jidovi

In zilele acestea s'au desfășurat manevrele armatei germane. La manevre, fiecare țară își scoate la încercare tot ce are mai bun, ca să poată vedea puterea pe care o are în caz de război. Țările puternice se întrec între dânsele, ca manevrele să fie cât mai mari, cât mai uriașe, pentru a dovedi prin ele țărilor dușmane puterea lor.

In anul acesta, manevre mari a făcut Franța și Italia. Dar mai mari ca ale, acestora au fost manevrele germane. Armata germană a dovedit cu acest prilej, că pe ea se poate bizui Germania în orice împrejurare. Urlașa deslănțuire de forțe, a înspăimântat, pe cine?, — pe jidani, ca și când țara jidovilor, — țară care nu stă scrisă pe harta lumii — ar fi fost primejduită de germani... S'au ridicat jidovii cu glas tare, prin gazetele lor, cari sunt cele mai răspândite din toată lumea, și au arătat primejdia neînchipuit de mare care amenință Europa. Manevrele germane au fost o ațâțare — scriu jidovii — și în curând va trebui să izbucnească războiul, căci celelalte țări nu se pot lăsa înfricate de Germania și multe alte lucruri de acestea.

Ținta jidovilor este următoarea: Urlând cât îi ține gura despre primejdia germană, pun la cale pe cei cari îi cred, îi ațâță la bătale, până ce îi vede încăerați, pasămi-te, ca să se apere de germani. Aceasta este apucătura jidovilor. Lor nu le pasă, că Europa arde și se prăbușește, căci pe dânșii nu i leagă nici pământul și nici dragostea de patrie. Iar de pe urma războiului ei numai câștiga pot. Cele mai mari fabrici de arme din lume, în mânile lor stau. Și chiar dacă nu stau, în caz de război, ei tot fac »gheșeft« cu arme și cu praf de pușcă.

Iată, prin urmare, adevărata țintă a jidanilor. Astfel trebue înțeles strigătul lor, — aproape desnădăjduit, împotriva primejdiei germane.

Dacă în Europa va izbucni un război, vina grea va purta-o numai Izrael. Spre război sunt porniți acuma jidovii. Dar ei să nu se bată. Să se bată alții, iar ei să culeagă folosul. Tare ne este teamă, că viclenia cu care voesc ei să încerce Europa, se va îndrepta asupra lor! Și atunci va fi vai și amar de pielea lui Izrael!

„Trei milioane și jumătate de germani nu pot fi făcuți cehi"

a spus Henlein, conducătorul germanilor sudeți din Cehoslovacia

Străduințe mari se pun pentru a duce la bun sfârșit chestiunea germanilor sudeți din Cehoslovacia. Cu cât se frământă mai mult oamenii de stat, să împace pe germani cu cehii, cu atât între cele 2 neamuri se deschide o prăpastie tot mai adâncă.

Englezii au trimis o sole de împăcare în Cehoslovacia. Când toată lumea se aștepta la un sfârșit bun al sfătuirilor din Praga, s'a ridicat Henlein, conducătorul sudeților germani și a declarat, că »trei milioane de nemți nu vor putea fi făcuți cehi niciodată«.

Răspunsul acesta a pus cruce la toate sfătuirile. Ele s'au dovedit că nu au dus la nici un folos. Regulamentul care întărește drepturile germanilor sudeți, — regulament făcut de curând — a fost primit cu foarte multă răceală. Germanii din Cehoslovacia vor primi cu răceală toate încercările pe cari le-ar face oamenii de a-i împăca cu stăpânirea cehoslovacă.

Ei și-au pus în gând să se facă de sine stătători. Să facă un stat mai mic în statul ceh lor. Cu prețul războiului sau pe calea păcii ei tot își vor împlini visul. Desigur că acest vis poate fi legat de un timp mai îndelungat, totuși se prea poate întâmpla, ca și în timpul apropiat, germanii sudeți să încerce a-și împlini dorința. Spre asta sunt porniți.

Nouă rânduială în școale

— Ziua de Joi va fi zi de odihnă și de educație străjerească —

Pentru a lăsa școlarilor vreme liberă mai multă, ministerul școalelor a schimbat rânduiala, lăsând ziua de Joi ca zi de odihnă. In această zi însă, școlarii vor fi obligați să lucreze, în folosul Străjeriei, după un îndreptar făcut de directorul școlii.

Lucrul de mână și gospodăria dela școalele de fete vor fi puse la îndemâna Străjeriei. Intreg timpul liber al școlarului va fi folosit deacuma pentru educația străjerească.

Tipografia Astra Ardeleană S. A. R. — Cluj, Calea Moților 11.

Taxa de imprimat